

Vlaanderen
verbeelding werkt

Krachtlijnen van de Vlaamse Regering voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) post-2027

4 april 2025

INHOUD

1	SITUERING	3
2	ACHT VLAAMSE KRACHTLIJNEN VOOR HET TOEKOMSTIG MFK	3
2.1	MEER FOCUSSEN OP CONCURRENTIEKRACHT EN VEILIGHEID	3
2.2	KRACHTEN BUNDELEN VOOR GEZONDE OVERHEIDSFINANCIËN	4
2.3	EEN MEER DOELGERICHT EU-BUDGET VOOR MEER IMPACT	4
2.4	NIET AKKOORD MET DE AANPAK VAN LIDSTAATENVELOPPES O.B.V. ÉÉN PLAN PER LIDSTAAT	5
2.5	EEN BUDGETVERSCHUIVING NAAR INNOVATIE EN GRENSOVERSCHRIJDENDE INFRASTRUCTUUR	6
2.6	EEN LANDBOUWBELEID DAT LANDBOUWERS HELPT OM DE INTERNATIONALE CONCURRENTIE AAN TE GAAN	7
2.7	EEN EUROPEES FONDS VOOR CONCURRENTIEVERMOGEN TEN DIENSTE VAN EXCELLENTIE	8
2.8	EEN EUROPESE EXTERN OPTREDEN GERICHT OP VERSTERKTE INTERNATIONALE PARTNERSCHAPPEN EN WIN-WIN	9
3	VOLGENDE STAPPEN	9

1 SITUERING

Sinds 1988 werkt de Europese Unie (EU) met een Meerjarig Financieel Kader (MFK). Het MFK 2021-2027 heeft een budget van 1.074,3 miljard euro (in 2018 prijzen), verdeeld over zeven uitgavencategorieën (rubrieken). Ruim twee derde van de huidige middelen gaat naar cohesie (35%) en landbouw (33%); de rest gaat naar: interne markt (12%), extern beleid (9%), administratie (7%), migratie (2%) en defensie (1%). De uitgaven van de EU worden gefinancierd met haar eigen middelen, waarvoor ze rekent op bijdragen die hoofdzakelijk van de lidstaten komen. Om de economische gevolgen van de gezondheidscrisis op te vangen, werd bovenop de normale begroting een tijdelijk en uitzonderlijk herstelinstrument opgericht: NextGenerationEU (NGEU). Via schuldinstrumenten werd 750 miljard euro opgehaald, en verdeeld onder de lidstaten in de vorm van zowel subsidies (390 miljard EUR) en leningen (360 miljard EUR). De terugbetalingen van de leningen zou plaatsvinden tussen 2028 en 2058 en wordt geraamd op ongeveer 25-30 miljard EUR per jaar (ongeveer 20% van het huidige jaarlijkse EU-budget). In juni 2023 werd een herziening van het MFK doorgevoerd, waarbij door een combinatie van nieuwe en bestaande middelen 64,6 miljard EUR vrijgemaakt werd om bij te dragen aan voornamelijk steun aan Oekraïne, migratiebeleid en de externe dimensie, en aan het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP).

Het huidig Meerjarig Financieel Kader van de EU werd vastgesteld voor een looptijd van zeven jaar, van 2021 tot en met 2027. Voor de periode vanaf 1 januari 2028 moet de EU een nieuw financieel langetermijnkader opstellen met het oog op de voorbereiding en uitvoering van investeringen op de middellange termijn. In de zomer van 2025 zal de Europese Commissie een voorstel voor een nieuw MFK publiceren.

In aanloop naar de publicatie van dit voorstel heeft Commissievoorzitter Ursula von der Leyen in haar politieke richtsnoeren (juli 2024) enkele kernelementen aangegeven die richtinggevend zullen zijn voor de architectuur en doelstellingen van het nieuwe MFK. Aanvullend ontvingen alle kandidaat-leden van het College van Commissarissen van de voorzitter een missiebrief (september 2024) met hun taken en portfolio en werden de uitdagingen en prioriteiten door de Commissie uiteengezet in haar communicatie ('roadmap') van februari 2025 (COM (2025) 46 final).

De krachtlijnen van dit standpunt zijn gericht op de belangrijkste elementen die in deze documenten werden opgenomen.

2 ACHT VLAAMSE KRACHTLIJNEN VOOR HET TOEKOMSTIG MFK

2.1 MEER FOCUSSEN OP CONCURRENTIEKRACHT EN VEILIGHEID

Nieuwe prioriteiten in een veranderende internationale context: De Vlaamse Regering wil dat het toekomstig MFK de EU toelaat om, in partnerschap met de lidstaten, een daadkrachtige rol te spelen ten aanzien van haar burgers, bedrijven en lidstaten, en in de wereld. De rapporten van Letta en Draghi schetsen de uitdagingen en noden om de Europese welvaart te behouden en versterken. Tegen een achtergrond van verhoogde geopolitieke spanningen en multidimensionale uitdagingen voor de Europese veiligheid en defensie stelt dit de EU voor een ongeziene opdracht om antwoorden te bieden. Voor de Vlaamse Regering moet het nieuwe MFK dan ook focussen op die uitdagingen inzake concurrentiekracht en veiligheid. Decarbonisatie, digitalisering, innovatie en open strategische autonomie zijn essentiële elementen bij het versterken van de concurrentiekracht. Het nieuwe MFK moet helpen om deze uitdagingen aan te pakken, ook om onze burgers, landbouwers, bedrijven, onderzoeks- en innovatieactoren te helpen om de internationale concurrentie en groene transitie aan te gaan.

2.2 KRACHTEN BUNDELEN VOOR GEZONDE OVERHEIDSFINANCIËN

Volgens de Vlaamse Regering moet de EU in beginsel werken binnen haar huidige middelen. Gezonde overheidsfinanciën en krachten bundelen zijn essentieel om de prioriteiten te kunnen financieren:

- De investeringsnoden in de EU zijn hoog. Het mobiliseren van private financiering is essentieel om die in te vullen. Het EU-budget moet hierin ook een hefboomfunctie vervullen. Hiervoor is een verdieping en vervollediging van de Kapitaalmarktenunie en Bankenunie nodig.
- De Vlaamse Regering vindt een begroting op orde essentieel. Een gezonde begroting is absoluut noodzakelijk om de uitdagingen van crisissen aan te gaan. We vragen dit van onszelf, de EU vraagt dit ook van de lidstaten in het kader van de economische governance-regels, én wij vragen dit ook van de EU en haar instellingen. De huidige crisissituatie vergt dringende actie. De Vlaamse Regering verwacht dat de Europese Commissie alvorens nieuwe voorstellen te formuleren, grondig en cijfermatig in kaart brengt waar binnen het huidige MFK en NGEU nog marge is, waar nog efficiëntiewinsten te boeken vallen, en waar de EU-instellingen zelf de tering naar de nering zullen zetten.
- Tegelijk moet elke uitgave van het EU-budget een duidelijke meerwaarde hebben, en gericht zijn op de uitvoering van de EU-verdragen met focus op die domeinen waar de EU-inzet de grootste meerwaarde biedt met respect voor het subsidiariteitsbeginsel. Efficiëntie en resultaatgerichtheid moeten centraal staan, met een sterke focus op het vermijden van verspilling en overregulering. Naar het principe van subsidiariteit en proportionaliteit moet de EU haar eigen budget doeltreffender gebruiken en prioriteiten stellen in haar acties.
- De financiering dient ook gezocht te worden door een kerntakendebat te voeren gekoppeld aan de EU-uitgaven. Voor de Vlaamse Regering moet er in het nieuw MFK een budgetverschuiving zijn cfr. krachtlijn 5.
- Niet elke maatschappelijke uitdaging kan als crisis beschouwd worden. Vlaanderen is van mening dat NGEU als uitzonderlijk crisismechanisme in het leven werd geroepen en daarom niet mag uitmonden in een permanent systeem van Europese schuldopbouw. Voor Vlaanderen is het daarbij ook essentieel dat de uitvoering van NGEU op een efficiënte en effectieve manier gebeurt, en dat de overblijvende budgettaire ruimte ook (al binnen de huidige periode) maximaal naar de nieuwe prioriteiten wordt geleid.
- Het bewaken van het gelijk speelveld binnen de EU is een grote Vlaamse bezorgdheid gegeven de grote verschillen in de lidstatenveloppes, zowel bij NGEU als andere programma's. De Vlaamse Regering verwacht dan ook maatregelen van de Commissie om dit te garanderen.

2.3 EEN MEER DOELGERICHT EU-BUDGET VOOR MEER IMPACT

- Naar een meer beleidsgebaseerd budget: Vanuit het streven naar efficiëntie, effectiviteit, administratieve vereenvoudiging en het stimuleren van synergiën en coherentie, sluit Vlaanderen een groepering van een aantal programma's en fondsen niet uit mits naleving van een aantal voorwaarden. Andere blijven dan weer beter op zichzelf bestaan. De Vlaamse Regering zal de Commissievoorstellen in dit verband evalueren aan de hand van de impact op onder meer beleidsdoelstellingen, governance, het institutionele evenwicht, rol van de lidstaten en deelstaten in de programmering en rapportering, stakeholders, toekenningscriteria (excellentie), We vragen dan ook transparantie van de Europese Commissie over de voor- en nadelen van een nieuwe aanpak alvorens de voorstellen concreet te lanceren.

- Voorzichtigheid t.a.v. meer flexibiliteit inbouwen: De Vlaamse Regering vraagt de Europese Commissie om in haar voorstellen enige flexibiliteit te voorzien om in te spelen op crisissituaties, zonder de voorspelbaarheid voor investeringen en uitgaven te ondergraven. Dit dient ook gekoppeld te zijn aan randvoorwaarden inzake het institutionele evenwicht, de betrokkenheid van de lid- en deelstaten, en het gelijk speelveld binnen de EU.
- Een vereenvoudigde werking van het EU-budget voor meer impact:
 - Vlaanderen pleit voor administratieve vereenvoudiging die de werking en toegang verbetert op alle niveaus: Europees, lid- en deelstatelijk, regionaal en lokaal, ten gunste van zowel begunstigten als beheersautoriteiten;
 - Het huidige EU-financieringsinstrumentarium is te complex en bureaucratisch, waardoor veel publieke en private actoren afhaken. Regels moeten helder, toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn. Vlaanderen steunt initiatieven om procedures te vereenvoudigen, administratieve lasten te verlagen en onnodige regeldruk te vermijden, met oog voor de nodige flexibiliteit;
 - Vlaanderen staat open voor de verkenning van een éénloketsysteem (one-stop-shop) op Europees niveau dat een helder overzicht biedt van financieringsmogelijkheden, op voorwaarde dat hierbij rekening wordt gehouden met de specificiteit van de verschillende sectoren en synergieën tussen de fondsen. Een uitbreiding, betere werking en het slimmer maken van de 'EC Funding and Tenders portal' tool zou in dat opzicht een quick-win kunnen opleveren.

2.4 NIET AKKOORD MET DE AANPAK VAN LIDSTAATENVELOPPES O.B.V. ÉÉN PLAN PER LIDSTAAT

- Hoewel Vlaanderen principieel voorstander is van een meer prestatiegerichte begroting en aanpak van de uitgaven, alsook het meten van het behalen van doelstellingen en ook meerwaarde ziet in de koppeling van hervormingen en investeringen, zien we te veel bezwaren om in te stemmen met een uitvoering hiervan via lidstaatenveloppes, gekoppeld aan één plan per lidstaat.
- We vragen de Commissie dan ook om een andere aanpak uit te werken, die principes zoals subsidiariteit, indirect beheer, gedeeld beheer, regiospecificiteit en het meerlagig bestuur respecteert. Vlaanderen zal erover waken dat de Europese wet- en regelgeving voor de EU-fondsen en programma's voor de volgende meerjarige financieringsperiode verenigbaar is met het grondwettelijk, institutioneel en financieel kader van België zodat de gefedereerde entiteiten hun autonome rol kunnen blijven spelen bij de implementatie (voorbereiding, ontwerp, uitvoering, beheer, rapportering en controle) van EU-fondsen en programma's.
 - Voor EFRO, ESF+, AMIF en het landbouw- en visserijbeleid moet Vlaanderen aparte, regionale en beleidsmatige programma's kunnen blijven hanteren. Dit moet expliciet vastgelegd worden in de EU-wetgeving of bevestigd via een formele verklaring van de Commissie;
 - Ook in deze pijler van het MFK moet voor fondsen in direct beheer het excellentiebeginsel gelden i.p.v. geografische evenwichten;
 - De focus op grensoverschrijdende samenwerking in fondsen en programma's (zoals Erasmus+, ESC en Creative Europe), alsook de interregionale samenwerking (via Interreg), moet behouden blijven.

- Vlaanderen erkent het belang van een koppeling tussen hervormingen en investeringen, maar dit mag niet leiden tot een uitholling van de Vlaamse en nationale beleidsautonomie. Daarom moet aan de volgende randvoorwaarden worden voldaan:
 - Effectieve samenspraak tussen de Commissie en Vlaanderen;
 - Hervormingen en investeringen moeten op het gepaste institutionele en beleidsmatige niveau plaats vinden, zodat middelen die Vlaanderen toekomen, gekoppeld zijn aan Vlaamse hervormingen en niet aan die van andere deelstaten en/of de federale overheid;
 - Streven naar voldoende coherentie tussen het toekomstig MFK en de internationale en Europese doelstellingen rond decarbonisatie;
 - Rekening te houden met de unieke eigenheid van Vlaanderen inzake bevolkingsdichtheid en industrialisatiegraad;
 - Proportionaliteit tussen hervormingen en investeringen;
 - Respect voor het subsidiariteitsbeginsel en de soevereiniteit van de lidstaten;
 - Programmatorische flexibiliteit bij de implementatie;
 - Een duidelijke en doordachte formulering van mijlpalen en doelstellingen;
 - De uitvoering van EU-gefinancierde investeringen en hervormingen mag niet leiden tot een overmatige administratieve last voor overheden, bedrijven en maatschappelijke actoren. De aanpak van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (het zogenaamde RRF-model) mag in die zin niet gevolgd worden.
- Vlaanderen blijft ook aandacht vragen voor het respect voor en ondersteunen van de Europese waarden. Rechtsstaatconditionaliteit blijft een belangrijk principe voor de Vlaamse Regering voor de uitbetaling van EU-middelen. Programma's die Europese democratische waarden promoten via de ondersteuning van onderwijs(uitwisseling), cultuur en media, en jeugd hebben ook hun plaats in een toekomstig MFK.

2.5 EEN BUDGETVERSCHUIVING NAAR INNOVATIE EN GRENSOVERSCHRIJDENDE INFRASTRUCTUUR

- In lijn met de vooropgestelde prioriteiten (zie hoger) pleit Vlaanderen voor een budgetverschuiving waarbij we vooral inzetten op de voor Vlaanderen belangrijke innovatieprogramma's die op excellentiecriteria gebaseerd zijn en voor een versterking van budgetten voor grensoverschrijdende, strategische infrastructuurprojecten (waaronder energie-infrastructuur). De budgetverdeling in het huidige MFK is niet geschikt om voldoende impact te kunnen realiseren op de nieuwe prioriteiten. Belangrijke elementen voor Vlaanderen hierin zijn:
 - De hoge energieprijzen zetten onze industrie, en in het bijzonder de energie-intensieve industrie, onder druk en zorgen voor een concurrentienadeel. Om de groene transitie van de industrie te versnellen, in lijn met de klimaat- en energiedoelstellingen, moet de industrie op de juiste manier ondersteund worden. We streven naar voldoende coherentie tussen het toekomstige MFK en de internationale en Europese doelstellingen rond de groene transitie. Een

significant deel van de middelen moet voor deze doelstelling worden voorzien met het huidige percentage als richtsnoer;

- Een budgettaire versterking voor de bouw en het op peil houden van grensoverschrijdende en strategische energie- en transportinfrastructuur, alsook het verzekeren van het TEN-T-netwerk tegen externe factoren (klimaat, geopolitiek, enzovoort) door middel van een opschaling van het CEF-budget (Connecting Europe Facility);
 - Inzetten op voldoende EU-middelen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie binnen het toekomstig meerjarig financieel kader, met bijzondere aandacht voor opschaling van innovatie en gebaseerd op excellentiecriteria.
- Vlaanderen pleit voor een grondige hervorming van de fondsen voor cohesiebeleid zodat deze meer toekomstgericht bijdragen aan de vooropgestelde beleidsprioriteiten. Dit mag echter geen afbreuk doen aan de Europese sociale pijler. Het aandeel van de middelen dat Vlaanderen ontvangt uit de structuurfondsen blijft behouden, aangezien Vlaanderen maar een beperkt deel ontvangt en die bijzonder efficiënt besteedt.
 - Vlaanderen verzet zich ook tegen een centralisering van het cohesiebeleid op lidstaatsniveau. Basisprincipes zoals gedeeld beheer, meerlagig bestuur, een plaats-gebaseerde aanpak, een centrale rol voor de regio's en het partnerschapsprincipe moeten behouden blijven. Administratieve vereenvoudiging en efficiëntie, een inhoudelijke focus op een beperkt aantal strategische doelstellingen, en transparante resultaatsverbintenissen zijn noodzakelijk.

2.6 EEN LANDBOUWBELEID DAT LANDBOUWERS HELPT OM DE INTERNATIONALE CONCURRENTIE AAN TE GAAN

- De Vlaamse Regering pleit voor een eenvoudig en toekomstgericht Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Voldoende budget voor het GLB is cruciaal bij de correcte vergoeding van onze land- en tuinbouwers en om een duurzaam landbouwmodel te realiseren. De middelen voor Vlaanderen van het GLB mogen niet verminderd worden. De verdeelsleutel in het GLB moet maken dat onze landbouwers erop vooruitgaan.
- Voedselzekerheid is van strategisch belang voor Vlaanderen en Europa. Vlaanderen heeft een innovatieve landbouwsector die hierin een cruciale rol speelt. Tegelijk staat de land- en tuinbouwsector voor vele uitdagingen, waaronder regeldruk, klimaat, milieu, inkomen en verjonging. Het is daartoe belangrijk dat de Europese Unie in de toekomst blijft investeren in land- en tuinbouwers en voedingsproductie om zo er mee voor te zorgen dat ze de internationale concurrentie kunnen aangaan.
- Vlaanderen kiest voor een duurzame, en rendabele voedselproductie binnen het normerende kader dat de ecologische grenzen en de ruimtelijke impact van en op Vlaanderen respecteert, waarbij de veedichtheid, het inkomen van de individuele landbouwer en de generatiewissel aandachtspunten zijn.

2.7 EEN EUROPEES FONDS VOOR CONCURRENTIEVERMOGEN TEN DIENSTE VAN EXCELLENTIE

De Vlaamse Regering staat in principe positief tegenover de creatie van een Europees Fonds voor Concurrentievermogen (ECF), gezien het een duidelijk teken is van de prioriteit die gegeven wordt aan het versterken van de Europese concurrentiekracht. Dit fonds moet daarbij volgende principes naleven:

- Focus op strategische prioriteiten, die de realisatie van decarbonisatie, digitalisering, innovatie en open strategische autonomie ondersteunen. Deze dienen te worden opgesteld vanuit een interdisciplinaire aanpak in co-creatie, die de Europese concurrentiekracht versterken, maar met ruimte voor eigen invulling van lidstaten volgens eigen sterktes en specialisaties, met betrokkenheid vanuit de industrie, onderzoeks- en innovatieactoren.
- Focus op marktfalen en projecten met hoge Europese toegevoegde waarde (met respect voor het subsidiariteitsprincipe), en met aandacht voor grensoverschrijdende projecten. Waar er een marktfalen is en geen andere opties adequaat zijn, kunnen we gericht ingrijpen via overheidssubsidies of andere incentives. Dit kan bv. via instrumenten zoals Important Projects of Common European Interest (IPCEI), waarvan de administratieve lasten en toegang voor kmo's vereenvoudigd moeten worden.
- De Vlaamse Regering is van mening dat staatssteun niet het meest geschikte instrument is, en niet het primaire middel mag zijn. Marktfalen is een vereiste en de steun moet altijd proportioneel, evenredig, noodzakelijk én empirisch onderbouwd zijn. Het gelijk speelveld binnen de EU mag niet ondermijnd worden; en versoepelingen moeten terugged Schroefd worden.
- Europese financiering uit het ECF moet steeds toegekend worden op basis van de merites van het project.
- Strikt naleven van technologie-neutraliteit en kostenefficiëntie.
- We zetten in op EU-financieringsinstrumenten om de klimaattechnologieën versneld ingang te laten vinden. Bij het ondersteunen van de versnelling van decarbonisatie moeten projecten beoordeeld worden op kostenefficiëntie, schaalbaarheid, maturiteit en het terugdringen van broeikasgasemissies. We wegen (pro)actief mee op nieuwe Europese initiatieven en waken over een evenwicht tussen ecologie en economie in bestaande wetgeving.
- Creëren van synergieën tussen de verschillende EU-instrumenten.
- Europese middelen maximaal als hefboom voor private financiering laten fungeren.
- Het ECF moet inzetten op valorisatie en het overbruggen van de kloof tussen onderzoek, innovatie en het bedrijfsleven, alsook op het dichten van de innovatiekloof tussen de EU en de VS.
- De governance moet de rol van de Raad ten aanzien van de Europese Commissie bewaren.

2.8 EEN EUROPEES EXTERN OPTREDEN GERICHT OP VERSTERKTE INTERNATIONALE PARTNERSCHAPPEN EN WIN-WIN

In een volatiele geopolitieke context zijn internationale partnerschappen essentieel. Het EU-budget voor extern optreden kan een hefboom zijn hiervoor. De betrokkenheid van de lidstaten in het bepalen van de inzet van dit instrumentarium moet versterkt worden. Ook hier kan en moet het EU-budget een hefboom zijn voor private investeringen. Het is daarbij ook belangrijk om Europese waarden, expertise, technologie, producten en diensten uit te dragen.

3 VOLGENDE STAPPEN

Eens het voorstel voor het nieuwe MFK gepubliceerd is, zal het traject van de verdere Vlaamse standpuntbepaling samengaan met de werkzaamheden volgens de Europese onderhandelings teksten of “negobox”. Dit betekent dat:

1. Deze krachtlijnen de basis en het kader vormen voor Vlaamse standpunten met betrekking tot het toekomstig MFK als geheel en de onderliggende elementen, alvast tot een nieuwe Vlaamse positie werd bepaald na de publicatie van het Commissievoorstel;
2. De Minister-president zal deze krachtlijnen overbrengen aan de Europese Commissie en andere EU-lidstaten en -regio's waar relevant;
3. De initiële Vlaamse krachtlijnen, zoals in dit standpunt geformuleerd, worden bij de publicatie van het Commissievoorstel voor het nieuwe MFK tegen het licht gehouden om voldoende op dit voorstel in te spelen;
4. De Vlaamse standpunten worden daarna doorlopend verfijnd en aangevuld op basis van de inhoud en evolutie van de ‘negobox’ (ontwerpconclusies van de Europese Raad) in de Raad.

VU: Vlaamse Regering
Matthias Diependaele
minister-president van de Vlaamse Regering
Kabinet Martelaarsplein
Martelaarsplein 19, 1000 Brussel

Depotnummer: D/2025/3241/164